

บทสรุปรายงานวิจัย สำหรับสมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการ

Summary of Research Studies for Members of Parliament and Committees

มีนาคม ๒๕๕๕

- ↳ การศึกษาโครงสร้างประชากรของประเทศไทย : สาระสำคัญของความสามารถทางการเมือง
- ↳ ภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทย ปี ๒๕๕๓
- ↳ การจัดทำตัวชี้วัดการจัดการพลังงานชุมชน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ↳ สมรรถภาพการเจริญเติบโต คุณภาพซาก และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงโคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย จังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง
- ↳ แนวทางการสร้างสันติภาพใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในมุมมองของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

“วิจัยก้าวหน้า รัฐสภาก้าวไกล”

จัดทำโดย

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗-๘

สามารถเรียกดูเอกสารได้ที่

http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนาของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถเข้าถึงได้ ๔ ช่องทาง ดังนี้

๑. บทสรุปรายงานวิจัยสำหรับสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html)

๒. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์รายเดือน (e-journal) เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_rdnews.html)

๓. รายงานวิจัยฉบับเต็ม (full text) ที่ได้รับทุนสนับสนุน หรือจัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ebook/e_research.html)

๔. บทสรุปรายงานวิจัย สามารถรับฟังได้ในรายการวิจัยก้าวไกล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คดี ๘๗.๕ เมกะเฮิร์ตซ์ เป็นประจำทุกวันเสาร์ เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ นาฬิกา

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่หลักในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมอบหมายความรับผิดชอบให้กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษาวิจัย และการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม มานำเสนอในรูปแบบของจูลสาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานที่ได้มีการวิจัยไว้แล้ว ถูกนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่จะเกิดเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการด้านต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดทำเอกสารบทสรุปรายงานวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการ การตลอดจนบุคลากรในวงงานรัฐสภา รวมถึงผู้สนใจทั่วไป โดยจัดทำและสรุปไว้ในรูปแบบของบทสรุปรายงานวิจัยที่มีความกระชับและชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
มีนาคม ๒๕๕๕

การศึกษาโครงสร้างประชากรของประเทศไทย : สาระสำคัญของความสามารถทางการเมือง

วิจัยโดย...โชติมา สงวนพันธุ์

เรียบเรียงโดย...วิมลรักษ์ ศานติธรรม วิทยาการชำนาญการ

การศึกษาความสามารถทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ถูกออกแบบมาเพื่อที่จะทดสอบความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างความสามารถของรัฐบาลที่มีผลต่อ พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงประชากรของประเทศไทย ในระดับภูมิภาค ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ความสามารถ ทางการเมือง มีไข้วแปรทางเศรษฐกิจ เป็นกลไกสำคัญที่มีผลต่อการลดลงของอัตราการเจริญพันธุ์รวมยอด วัตถุประสงค์สำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ คือ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทางการเมือง โดยเฉพาะ ความสามารถทางการเมืองที่เข้มแข็งและระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ จะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญของการ อธิบายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร การกำหนดรูปแบบโครงสร้างประชากร รวมไปถึงการนำพา ประเทศไปสู่การเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

วิธีการศึกษาในเอกสารงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีทดสอบทางสถิติ the regression analysis (OLS estimates with panel corrected standard errors) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวนทั้งสิ้น ๗๓ จังหวัด

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ความสามารถทางการเมืองของรัฐบาลระดับจังหวัดเชื่อมโยงกับระดับ การพัฒนา และการให้บริการทางการวางแผนครอบครัว แสดงบทบาทสำคัญในการลดลงของอัตราการเจริญ พันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่มีฐานะทั้งที่เป็นชาวพุทธและชาวมุสลิม ซึ่งผลการศึกษาที่ค้นพบสอดคล้อง กับหลักทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติความสำคัญของความสามารถทางการเมืองที่ได้ทดสอบ กับหลาย ๆ ประเทศ อาทิ จีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมของคนที่มีฐานะยากไร้ ทั้งที่เป็นชาวพุทธและชาวมุสลิม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ไม่สามารถอธิบายการลดลงของอัตราการเจริญพันธ์ ได้ กลับกลายเป็นการให้บริการทางการวางแผนครอบครัวซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานของรัฐบาลเป็น สำคัญ ทั้งนี้ ยังได้ค้นพบอีกว่า สำหรับสังคมของคนยากไร้นั้น อิทธิพลทางการเมือง ความสามารถทางการเมือง และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่ออัตราการลดลงของอัตราการเจริญพันธ์น้อยมาก ในขณะที่สังคมของผู้มี ฐานะปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และการให้บริการทางการวางแผนครอบครัวของรัฐบาลนั้นมีอิทธิพลอย่าง มากต่อการลดลงของอัตราการเจริญพันธ์ ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาในครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลง ของชนกลุ่มน้อยมุสลิมส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอัตราการเจริญพันธ์รวมยอด ของประเทศไทย

ดังนั้น ในการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การลดลงของโครงสร้างทางประชากรของประเทศไทย สามารถอธิบายได้ด้วยความสามารถทางการเมือง รวมทั้งกระบวนการทางนโยบายของรัฐในด้าน การให้บริการ ในการวางแผนครอบครัว ซึ่งรัฐบาลที่มีเสถียรภาพและความสามารถเท่านั้นที่จะเป็นทางเลือกในการนำ ประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการควบคุมและปรับแต่งโครงสร้างของประชากร

เอกสารอ้างอิง

โชติมา สงวนพันธุ์. (๒๕๕๒). การศึกษาโครงสร้างประชากรของประเทศไทย : สาระสำคัญของ ความสามารถทางการเมือง. กิจกรรมในงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๕๒”. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

ภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทย ปี ๒๕๕๓

ศึกษาโดย...กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์
เรียบเรียงโดย...ปิยะวรรณ ปานโต วิทยาการชำนาญการ

เศรษฐกิจโลกและของประเทศไทยในปี ๒๕๕๓ นับว่าเป็นช่วงของการฟื้นตัวหลังจากภาวะเศรษฐกิจโลกถดถอยครั้งใหญ่ในรอบ ๘๐ ปี ซึ่งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการฟื้นตัวได้ในระดับต่ำ ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีการฟื้นตัวได้ในอัตราสูง โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในเอเชีย รวมทั้งประเทศไทยด้วย ที่ได้รับประโยชน์ของการฟื้นตัวของการค้าโลก ส่งผลต่อการขยายตัวของทุกภาคส่วน ทั้งภาคการส่งออกที่ขยายตัวสูงขึ้น หากแต่การฟื้นตัวที่แข็งแกร่งในเอเชีย ทำให้หลายประเทศเริ่มมีปัญหาเงินเฟ้อ ประกอบกับดอกเบี้ยนโยบาย (คืออัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ) ในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในระดับต่ำมาก ส่วนแนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๔ การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง และมีเงินลงทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามาลงทุนกลุ่มประเทศในเอเชีย ทำให้ค่าเงินมีแนวโน้มที่จะแข็งค่าขึ้นอีกเล็กน้อย

สำหรับภาคสหกรณ์ก็คงไม่แตกต่างกับภาคธุรกิจอื่นที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีทั้งภาคเกษตร ภาคการเงิน ร้านค้า บริการ เป็นต้น ล้วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโลกและไทยในฐานะเศรษฐกิจฐานรากของประเทศที่มีสมาชิกประมาณ ๑๑ ล้านคน การศึกษาค้นคว้าเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานธุรกิจภาคสหกรณ์ไทยในรอบปี เพื่อสะท้อนภาพเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทยว่ามีการพัฒนาการเป็นเช่นไร สู่จุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พร้อมกับการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินต่อไป จึงเป็นการเสนอในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของภาคสหกรณ์ไทยปี ๒๕๕๓ จากการรวมกลุ่มของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วย ๓ องค์การ คือ ๑) กลุ่มเกษตรกร ๒) สหกรณ์ และ ๓) ชุมชุมสหกรณ์

ผลการศึกษา พบว่า

ปัจจุบันภาคสหกรณ์ไทยมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในระดับชุมชนและระดับประเทศภายใต้ความร่วมมือของสมาชิกประมาณ ๑๑ ล้านคน โดยมีทุนดำเนินกิจการรวม ๑.๓๑ ล้านล้านบาท มีการบริหารจัดการ ๕ ธุรกิจหลัก ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้แบบเอนกประสงค์ ๕ ด้าน คือ ด้านฝากเงิน การให้สินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิต/แปรรูป รวมถึงการให้บริการ ซึ่งมีมูลค่าธุรกิจรวม ๑.๔๘ ล้านล้านบาท ผลตอบแทนการจัดการ ๕ ธุรกิจ สร้างกำไรสุทธิทุกประเภท โดยอธิบายธุรกิจหลักภาคสหกรณ์ไทยในภาพรวมด้านรายได้-ค่าใช้จ่าย-กำไรสุทธิ ปี ๒๕๕๓ ดังนี้

รายได้ ภาคสหกรณ์ไทย จำนวน ๑๐,๕๓๐ แห่ง สามารถสร้างรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๓๒,๐๑๔.๐๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑๙,๒๕๔.๐๘ ล้านบาท ซึ่งสหกรณ์ภาคเกษตรมีรายได้มากที่สุด คือ การดำเนินธุรกิจด้านการเกษตร การประมง และการนิคม โดยจากการจำหน่าย น้ำมัน ปุ๋ย และอาหารสัตว์ รวมถึงผลผลิต/แปรรูป ได้แก่ยางพารา น้ำมันดิบ และข้าวเปลือก เป็นต้น

ค่าใช้จ่าย ภาคสหกรณ์ไทยมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น ๑๘๗,๗๘๔.๓๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑๕,๐๕๔.๕๓ ล้านบาท จากการดำเนินธุรกิจด้านร้านค้า การบริการ การออมทรัพย์ และเครดิตยูเนียน โดยมีปัจจัยเสี่ยงเข้ามาอย่างต่อเนื่องจากราคาน้ำมัน อัตราดอกเบี้ย ค่าเงินบาท ภัยธรรมชาติ ศัตรูพืช ราคาสินค้า/พืชผลไม่แน่นอน ประกอบที่ผ่านมาสถานการณ์ทางการเงินของภาคสหกรณ์ในปี ๒๕๕๒ พบว่า ผลจาก

การที่เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินและเศรษฐกิจโลกที่ทยอยส่งผลอย่างมากต่อการส่งออก การท่องเที่ยว และความเชื่อมั่นของผู้บริโภค และนักลงทุนที่จะมีผลต่อการตัดสินใจใช้จ่ายและขยายการลงทุน

กำไรสุทธิประจำปี สำหรับภาคสหกรณ์ไทยมีกำไรสุทธิจากการดำเนินธุรกิจ ๕ ธุรกิจหลัก รวมทั้งสิ้นจำนวน ๔๔,๒๒๙.๖๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ จำนวน ๔,๑๙๙.๕๕ ล้านบาท โดยที่สหกรณ์นอกภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ ๔๐,๐๒๔.๓๐ ล้านบาท สหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ ๔,๑๒๔.๙๐ ล้านบาท และกลุ่มเกษตรกรมีกำไรสุทธิ ๘๐.๔๗ ล้านบาท จากภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ในรอบปีทั้งภาคเกษตรและภาคนอกเกษตรโดยรวมถือว่าค่อนข้างดี สามารถสร้างรายได้และมีกำไรสุทธิทุกประเภทรวมถึงการลงทุนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทยในปี ๒๕๕๔ พบว่า มีปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากราคาน้ำมัน อัตราดอกเบี้ย ค่าเงินบาท ภัยธรรมชาติ ศัตรูพืช และราคาสินค้าประเภทพืชผลไม่แน่นอน รวมถึงนโยบายภาครัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของภาคสหกรณ์ไทย ทั้งด้านการลงทุน การออม และการบริโภค ในอนาคตควรต้องพัฒนาระบบเตือนภัยทางการเงิน และเพิ่มศักยภาพการจัดการทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ ควรน้อมนำแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์. (๒๕๕๓). ภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทยปี ๒๕๕๓. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน).

การจัดทำตัวชี้วัดการจัดการพลังงานชุมชน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิจัยโดย...วิชาฯ ภูจินดา

เรียบเรียงโดย...นารีสลักษณ์ ศิริวรรณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

พลังงานเป็นสิ่งพื้นฐานที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต ทุกวันนี้เราใช้พลังงานอย่างขาดความระมัดระวัง โดยที่ไม่ได้มองถึงอนาคตที่จะมีการขาดแคลนพลังงาน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการพลังงานของประเทศเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง โดยคำนึงถึงหลักความมีเหตุผลในการใช้ทรัพยากรของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต้องใช้อย่างคุ้มค่า การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินการจัดการพลังงานชุมชน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การที่ชุมชนสามารถพึ่งตนเองด้านพลังงานได้นั้น จะช่วยลดการนำเข้าพลังงานจากภายนอก และลดการใช้พลังงานฟอสซิลซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาภาวะโลกร้อน การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือ เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากชุมชนต้นแบบที่มีการจัดการพลังงานชุมชน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และการสังเกตการณ์การจัดการพลังงานภายในชุมชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำร่างตัวชี้วัด โดยใช้ทฤษฎีการประเมิน Input Process Output (IPO) และประเมินผลกระทบ (Impact) ภายหลังจากเมื่อได้ร่างตัวชี้วัดแล้ว จึงให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาความเหมาะสมของตัวชี้วัดก่อนการนำไปทดลองใช้จริงกับชุมชนต้นแบบที่มีการจัดการพลังงาน หลังจากนั้นได้ปรับปรุงตัวชี้วัดให้มีความเหมาะสมมากขึ้น และสามารถนำไปประเมินได้จริง

ผลการศึกษาได้ตัวชี้วัดทั้งหมด ๖๑ ตัวชี้วัด ซึ่งเกี่ยวกับการประเมินด้านสิ่งนำเข้า (Input) มี ๒๓ ตัวชี้วัด เช่น ความพอเพียงของงบประมาณสนับสนุนความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่ให้ความรู้กับชุมชน การมีภาคีการพัฒนาด้านพลังงานระหว่างหน่วยงาน และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และทรัพยากรธรรมชาติที่มีในพื้นที่ ด้านกระบวนการ (Process) มี ๑๗ ตัวชี้วัด เช่น การวางแผน การจัดโครงสร้างผู้รับผิดชอบ การมีส่วนร่วม การดำเนินโครงการ และการติดตามประเมินผล ด้านผลผลิต (Output) มี ๑๑ ตัวชี้วัด เช่น การประหยัด การเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การเพิ่มรายได้ และการสร้างงานในชุมชน และด้านผลกระทบมี ๑๐ ตัวชี้วัด เช่น ความพึงพอใจ สิ่งแวดล้อม เครือข่ายและจิตสำนึก โดยผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้นมาแต่ละตัวมาเปรียบเทียบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันความรู้และคุณธรรม เพื่อเชื่อมโยงความสอดคล้องและทดลองใช้ตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้นกับชุมชนต้นแบบ ๘ ชุมชนพบว่า ตัวชี้วัดบางตัวเก็บรวบรวมข้อมูลได้ยาก โดยเฉพาะตัวชี้วัดด้านกระบวนการ ส่วนตัวชี้วัดด้านสิ่งนำเข้าสามารถนำไปใช้ในการประเมินและเก็บข้อมูลได้ง่ายที่สุด เพราะเป็นสิ่งพื้นฐานที่ชุมชนต้องมีก่อนการดำเนินการพลังงานชุมชน สำหรับตัวชี้วัดด้านผลผลิตและผลกระทบนั้น บางตัวชี้วัดก็สามารถวัดได้ง่าย ทั้งนี้ตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ประเมินการจัดการพลังงานชุมชนที่มีการดำเนินการอย่างเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะในการจัดการพลังงานชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

๑) นโยบายระดับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการจัดการพลังงานชุมชนให้ยั่งยืน ดังนั้น หน่วยงานส่วนท้องถิ่นจึงควรจัดทำแผนการจัดการพลังงานชุมชนให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชุมชนและระดับที่สูงขึ้น เช่น แผนพลังงานชุมชนของกระทรวงพลังงาน

๒) การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ควรให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การริเริ่มโครงการ การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมิน

๓) ควรมีผู้นำด้านการจัดการพลังงานชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นบุคคลที่ชุมชนยอมรับ มีความรู้เกี่ยวกับภูมิสังคมของชุมชนนั้นเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

วิสาชา ภูจินดา. (๒๕๕๒). การจัดทำตัวชี้วัดการจัดการพลังงานชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ทิพนตร์การพิมพ์.

สมรรถภาพการเจริญเติบโต คุณภาพซาก และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยง โคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย จังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

วิจัยโดย...ถาวร ถมมาลี และคณะ

เรียบเรียงโดย...พจนา ธีรามนตร์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

โคพื้นเมืองภาคใต้มีความหลากหลายของสีขน และสีหนัง เช่น ขนสีแดง สีลางสาด สีดำ และสีลาย สะดือชิดพื้นที่ท้อง ไม่มีเหนียงหย่อนยาน มีน้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย ๑๕ กิโลกรัม น้ำหนักหย่านม ๘๘ กิโลกรัม มีลักษณะทนร้อน ทนต่อโรคและแมลง และมีความสมบูรณ์ เกษตรกรใช้สมุนไพรในการป้องกันและควบคุมโรคสำหรับวัวชน โคพื้นเมืองภาคใต้เลี้ยงเพื่อฝึกเป็นวัวชน แล้วยังเลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อบริโภค เกษตรกรเลี้ยงโคพื้นเมืองในแปลงหญ้าธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหญ้าพื้นเมือง เช่น หญ้าห้วยซ้อ หญ้าน้ำ แต่ในปัจจุบันมีเกษตรกรปลูกหญ้าที่กรมปศุสัตว์แนะนำ เช่น หญ้าขน หญ้าแพงโกล่า ซึ่งอาจจะให้ผลผลิตมากกว่าหญ้าธรรมชาติ แต่โคพื้นเมืองชอบกินหญ้าพื้นเมืองมากกว่า เกษตรกรใช้มูลโคพื้นเมืองเป็นปุ๋ยคอก ในการปลูกพืชและการทำนา การเลี้ยงโคพื้นเมืองช่วยเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพมากมาย เนื่องจากโคพื้นเมืองมีความทนต่อโรคและแมลงในเขตร้อนชื้น ทำให้เลี้ยงง่าย ต้นทุนต่ำ สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร มีความสามารถในการเปลี่ยนหญ้าเป็นเนื้อ เป็นผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) ศึกษาอัตราการเจริญเติบโต คุณภาพซาก ของโคพื้นเมืองภายใต้การเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มของเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงโคพื้นเมืองแบบปล่อยแทะเล็มของเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ศึกษาส่วนประกอบของคุณค่าทางอาหารของเนื้อ ของโคพื้นเมืองภายใต้การเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มของเกษตรกรรายย่อยจังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย พบว่า

๑) โคเมื่อเริ่มขุน น้ำหนักเฉลี่ย ๗๕.๕๘ กิโลกรัม ใช้เวลาเลี้ยงขุน ๒๓๗.๗๙ วัน ได้น้ำหนักสุดท้ายเฉลี่ย ๑๗๕.๒๖ กิโลกรัม มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยตลอดการทดลอง ๐.๔๒๓ กิโลกรัม/วัน

๒) โคกินหญ้า (น้ำหนักแห้ง) ๔.๖๖ กิโลกรัมต่อวัน หรือร้อยละ ๓.๒๘ ของน้ำหนักตัว ประสิทธิภาพการใช้อาหาร เท่ากับ ๑๑.๑๖

๓) โคพื้นเมืองที่เลี้ยงด้วยหญ้าแพงโกล่ามีซากอ่อนเฉลี่ยร้อยละ ๕๑.๘๙ พื้นที่หน้าตัดเนื้อสันเฉลี่ย ๔๔.๗๙ ตารางเซนติเมตร

๔) เนื้อโคพื้นเมืองที่เลี้ยงด้วยหญ้าแพงโกล่า มีไขมันไม่อิ่มตัวเชิงเดี่ยว (MUFA) เฉลี่ยร้อยละ ๓๙.๑๘ และ Omega ๓ เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๒๑ ของไขมันทั้งหมด

๕) เนื้อโคพื้นเมืองที่เลี้ยงด้วยหญ้าแพงโกล่า มีโปรตีนเฉลี่ยร้อยละ ๒๑.๙๐ และมีไขมันเฉลี่ยร้อยละ ๐.๔๐

๖) ผลตอบแทนต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคพื้นเมือง เกษตรกรมีกำไรสุทธิเฉลี่ย ๒,๑๖๗.๐๑ บาทต่อตัว หรือร้อยละ ๔๕.๖๑ ของเงินลงทุนทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

การขุนโคพื้นเมืองเพศผู้ในพื้นที่ภาคใต้ ควรจะมีการเตรียมหญ้าสดให้เพียงพอต่อความต้องการอาหารของโคพื้นเมือง ขุนโดยใช้หญ้าเพียงอย่างเดียว และจะต้องไม่ตอน เพราะตัวผู้ที่มีโครงสร้างดี เกษตรกรจะขายได้ราคาดี เพื่อนำไปฝึกเป็นโคชน ซึ่งในการศึกษาการเลี้ยงโคพื้นเมืองร่วมกับอาชีพการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา สวนผัก เป็นลักษณะการเลี้ยงแบบไร่นาสวนผสม และมีการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรร่วมกัน ต้นทุนต่ำ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพการเกษตรในอนาคต ต่อไปควรขยายผลการศึกษาวิจัยร่วมในอาชีพการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

ถาวร ถมมาลี. (๒๕๕๓). สมรรถภาพการเจริญเติบโต คุณภาพซาก และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงโคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย จังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

แนวทางการสร้างสันติภาพใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในมุมมองของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

จัดทำเอกสารการศึกษาโดย...กมล กมลตระกูล
เรียบเรียงโดย...สิริสร กระแสร์สุนทร วิทยากรชำนาญการ

จากเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันยังไม่มีทีท่าที่จะสงบลงได้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้อาจมีส่วนช่วยให้ทราบถึงปัญหาหรือสาเหตุอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด โดยเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ มุ่งศึกษาข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อศึกษาหาสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยศึกษากับมุมมองและความต้องการของบุคคลในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหาและมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นที่ได้จากการสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๑,๕๐๐ คน ดังนี้

๑. สาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ ๓ สาเหตุหลัก คือ ๑) การไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านศาสนา ๒) ความต้องการมีสิทธิในการปกครองตนเอง และ ๓) กรณีปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี รวมถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

๒. นโยบายของภาครัฐที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบที่สุด คือ การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม (ร้อยละ ๖๑ ของผู้ตอบทั้งหมด)

๓. ผลกระทบสำคัญที่ส่งผลมาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ คือ ผลกระทบด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ ๕๕ ของผู้ตอบทั้งหมด)

๔. ความต้องการในเรื่องส่วนตัวที่สำคัญในตอนี้ คือ ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา (ร้อยละ ๗๐ ของผู้ตอบทั้งหมด)

กล่าวโดยสรุปสาเหตุของปัญหา ส่วนหนึ่งมีที่มาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ความยากจน การขาดแคลนสาธารณูปโภค การขาดแคลนด้านสาธารณสุข การไม่ได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพหรือการถูกคุกคามจากปัญหาต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพประมงชายฝั่งที่ยากลำบากขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีแต่ความยากลำบาก เหล่านี้เป็นสาเหตุที่สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนที่มีต่อรัฐบาล และสะท้อนออกมาในรูปแบบของการร่วมมือกับผู้นิยมใช้ความรุนแรงก่อปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ สำหรับข้อเสนอแนะสำคัญของการวิจัยในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน คือ ภาครัฐจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากลงไปในพื้นที่เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ปัญหาเยาวชนไม่มีงานทำ เยาวชนไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และการขาดแคลนสาธารณูปโภค รวมถึงพัฒนาให้มีการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลตัวเมือง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กมล กมลตระกูล. (๒๕๕๓). แนวทางการสร้างสันติภาพใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในมุมมองของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง. วันที่สืบค้นข้อมูล ๕ มกราคม ๒๕๕๕. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaireform.in.th/multi-dimensional-reform...>